

Buiten de Heren die in het vorenstaande genoemd zijn, is dit ook nog de Heer Brouwer, hoofd der school te Holten.

Geraadpleegde literatuur

- MÜLLER-USING, D. - Weitere Nachkriegswölfe in Niedersachsen - Kosmos, Jrg. 48, p. 493 - 495 Stuttgart, 1952.
SCHÄFF, E. - Die wildlebenden Säugetiere Deutschlands, Neudamm, 1911
WEBER, M. - Die Säugetiere, Jena, 1904.
IJSSELING, M. A. en SCHEYGROND, A. - De Zoogdieren van Nederland, 2e druk, Zutfen, 1950.
ZONNEVELD, J. I. S. - Tussen de bergen en de zee - Amersfoort z.j. (ca. 1964).
-

Nog iets over wolven

W. F. Anderson

In het oudarchief van Oldenzaal kwam ik een merkwaardige 'declaratie' tegen met aantekening dat deze betaald is.

Ahn de gemeine Gudtheren des Gerichts Oldenzall

Is to wetten dat Herman Koick van Albergen vergangen jair ungeferlich Jacobi, alhir in den Gerichte van Oldenzall by der Woeste tho Rossum einen halffwassende Wulff gefangen, ende by dat Closter tho Wersell an einen Bom gehangen. Begeret gans dienstlich dat hem moge tho gelacht werden wath dair up gesadt is worden, hie will tselve mith gelichen gestalt gerne verschulden,

*dus donde
Herman Koick vuirgl.*

En met andere hand staat op hetzelfde briefje geschreven:

Hierup gepasseert vijf dalers, dewelke zu der naesten bykumpst van den Guedtherren uthgesatt sollen werden.

Actum up den Raedthuisze bynnen Oldenzall den 28sten Julij 1602

Dat er ook in 1785 nog wel wolven in ons land voorkwamen blijkt wel uit hetgeen Martinet over de wolf schrijft:

Nu en dan vindt men hier, of elders op de Veluwe, doch meer in de Meyery van 's Hertogen-Bosch, en in de Baronie van Breda, WOLVEN, een dier, dat naast in grootte aan den Wagthond komt, met opstaande hairen aan den hals, een scheel gezigt, kort opstaande ooren, en met glinsterende oogen in de duisternis, geelachtig grys van koleur, drie voeten lang en twee hoog, heet op vleesch, sterk, listig, vlug om zyne prooi te vangen, verwoed, stervende echter dikwijls van honger: uit den

aard dom en bloode, doch wegens zyne behoefte vernuftig. Veel gejaagd blyft de Wolf in de bosschen, doch door nood geprangd, trotseert hy alle gevaren. Hij blaft niet, maar huilt geweldig van honger, ziet scherp, luistert nauw, riekt allersterkst, een kreng wel op één uur afstands. Uit een bosch komende, neemt hy den wind waar, van alle kanten riekende. Uitgehongerd is hy wanhopig, loert by dag op het vee, dat in de weiden graast, of graaft by nacht onder door de stallen der landlieden, zoekende honden, lammeren, veulens, varkens en herten ter spyze.

Hoe gevaarlijk en vraatzuchtig een wolf wel kan zijn blijkt wel uit een bericht uit het jaar 1948. Daar schoot op 27 Augustus een landbouwer H. Gnatz een wolf dood die de wurger van het Lichtenmoor genoemd werd. Het was een zesjarige wolfsreu die tussen 9 Mei en 27 Augustus in de Schotenheide bij Fallingbostel 65 stuks rundvee en meer dan 100 schapen verscheurd had.

Hongerige wolven groeven vroeger ook lijken op kerkhoven op, vanwaar waarschijnlijk het geloof in weerwolven uit voortgekomen is. Men veronderstelde later dat zekere personen door de kracht van tovermiddelen zich in een wolf konden veranderen en onder deze gedaante schade aan mensen en vee toebrachten. Talloze heksenprocessen stonden met dit vreselijk bijgeloof in verband.